

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
15 У 1798/20
02.02.2022. године
Б Е О Г Р А Д

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Радојке Маринковић, председника већа, Гордане Богдановић и Миње Бикички, чланова већа, са судским саветником Сандом Грујић, као записничарем, одлучујући у управном спору по тужби тужила А.А. и Б.Б., обе из ..., ..., Улица ... број ..., које заступа Александра Станисављевић, адвокат из Београда, Булевар Зорана Ђинђића број 140, изјављеној против туженог Министарства финансија Републике Србије, ради поништаја решења број: 46-00-00969/2018-13 од 27.11.2019. године, са заинтересованим лицем Републиком Србијом, коју заступа Државно правобранилаштво, у предмету враћања имовине, након закључене усмене јавне расправе дана 02.02.2022. године, у нејавној седници већа, одржаној дана 02.02.2022. године, донео је

П Р Е С У Д У

I Тужба **СЕ УВАЖАВА, ПОНИШТАВА** решење Министарства финансија Републике Србије, број: 46-00-00969/2018-13 од 27.11.2019. године и предмет **ВРАЋА** надлежном органу на поновно одлучивање.

II **ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужени орган Министарство финансија Републике Србије, да тужилама А.А. и Б.Б., обема из ..., ..., Улица ... број ..., надокнади трошкове управног спора у износу од 51.750,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

III **ОДБИЈА СЕ** захтев заинтересованог лица Републике Србије за накнаду трошкова управног спора.

Образложење

Оспореним решењем одбија се, као неоснована, жалба тужила изјављена против решења Агенције за реституцију, Подручне јединице Београд, број 46-037125/2014 од 15.06.2018. године. Ожалбеним решењем од 15.06.2018. године одбија

се у целости, као неоснован, захтев А.А. и Б.Б. за враћање одузете имовине, односно обештећење и то градског грађевинског земљишта у Улици ... бр. ..., ..., раније власнице В.В..

Тужбом поднетом Управном суду дана 24.01.2020. године тужиље оспоравају законитост решења туженог органа због непотпуно и погрешно утврђеног чињеничног стања. Наводима тужбе указују да је Законом о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта односно његовим доношењем спорно земљиште прешло у друштвену својину и фактички одузето али да доносилац оспореног управног акта ову чињеницу није утврдио. Сматрају да првостепени и другостепени управни орган игноришу чињеницу да земљиште у конкретном случају није експроприсано у смислу стварне накнаде, јер је било у режиму друштвене својине односно било је одузето власнику још 1958. године, јер га је носилац експропријације сматрао друштвеним а не приватним власништвом. Међутим, у конкретном случају ово земљиште није добијено на коришћење уз објекте који су експроприсани већ је одузето од његовог власника 1958. године. Указују на погрешну примену материјалног права због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, истичући да је у досадашњем одлучивању о овом правном питању Закон о враћању одузете имовине и обештећењу и то првенствено члан 2. став 1. тачка 34. те члан 23. и да је смисао овог закона да бившем власнику врати земљиште које је одузето, а што је у конкретном случају и тражено. Указују да законом чијим је доношењем конкретно земљиште постало друштвена својина се не може третирати као земљиште које прати судбину експроприсаних објеката за које је исплаћена накнада већ као одузето земљиште које се има вратити бившем власнику, а имаоци овог права иза бившег власника се морају третирати као потомци власника одузетог земљишта, а не као корисници земљишта експроприсаних објеката. Предлажу да суд уважи тужбу и поништи оспорено решење и удовољи иницијалном захтеву тужиља или да врати другостепеном органу на поновно одлучивање, те да обавезе туженог да тужиљама надокнади трошкове овог поступка за таксу по Таксеној тарифи и састав тужбе у износу од 30.000,00 динара.

Тужени орган је у одговору на тужбу предложио да суд тужбу одбије као неосновану с обзиром да тужиоцу нису навели нове чињенице нити приложили нове доказе осим оних који су наведени у жалби на првостепено решење, а који од стране туженог приликом доношења оспореног решења оцењени, те остаје у свему при разлозима изнетим у оспореном решењу.

Законски заступник Републике Србије као заинтересованог лица оспорава тужбу тужиља и предлаже да суд исту одбије као неосновану. Сматра да је решење туженог чији се поништај тужбом тражи донето у складу са позитивним законским прописима и да правобранилаштво остаје у свему код навода из образложења оспореног решења. Трошкове управног спора тражи на име састава одговора на тужбу по Адвокатској тарифи у износу од 16.500,00 динара.

Управни суд је дана 02.02.2022. године, одржао усмену јавну расправу, применом одредбе члана 34. став 2. Закона о управним споровима, у присуству пуномоћника тужиља, а у одсуству уредно позваних туженог органа и законског заступника

заинтересованог лица, сходно одредби члана 38. истог закона.

Пуномоћник тужила је у речи на јавној расправи изјавио да остаје код навода из тужбе и у тужби истакнутом захтеву. Предложио је да суд тужбу уважи и оспорено решење поништи, а предмет врати туженом органу на поновно одлучивање. Трошкове управног спора је тражио и то за састав тужбе у износу од 30.000,00 динара и за приступ на одржану усмену јавну расправу преко пуномоћника адвоката, износ од 31.500,00 динара, као и трошкове на име судских такси.

По разматрању тужбе, одговора на тужбу туженог органа, те изјаве пуномоћника тужила дате на расправи као и након извођења доказа увидом и читањем исправа које се налазе у списима предмета туженог органа, који су достављени суду и свих списа ове управне ствари, суд налази да је тужба основана.

Из списка предмета и образложења оспореног решења произлази да су тужиле дана 02.03.2014. године поднеле Агенцији за реституцију-Подручној јединици Београд захтев за враћање одузете имовине и обештећење, ранијег власника В.В., који се односи на градско грађевинско земљиште у ул. ... бр. ... у Првостепени орган је у спроведеном доказном поступку утврдио да је грађевинско земљиште, које је предмет захтева за враћање, национализовано на основу Решења комисије за национализацију НОО Савски венац бр. 27682 од 23.02.1960. године и Решења Секретаријата финансија СО Савски венац бр. 2438/4 од 13.05.1960. године, што је утврђено увидом у ЗКУЛ ... КО Београд 6, при чему су бивши власници остали корисници национализованих непокретности у складу са чланом 37. Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта. Такође, првостепени орган је утврдио да су након спроведеног поступка национализације Решењем секретаријата за привреду и финансије СО Савски венац бр. 465-49/75-V-03 од 11.03.1976. године експроприсана уз накнаду два стана означена бројевима 2 и 3 у згради у ул. ... бр. ... у Београду, која се налази на кат.парц бр. ... КО Београд 6, уписана у ЗКУЛ ..., власништво Г.Г. и В.В. у корист општине Савски венац за потребе Дирекције за изградњу и реконструкцију Београда, ради изградње путничког железничког чвора, док је решењем Другог општинског суда у Београду Р 795/78 од 22.10.1979. године одређена накнада за експроприсане станове бившим власницима Г.Г. и В.В.. Одлучујући о поднетом захтеву првостепени орган је ожалбеним решењем од 15.06.2018. године исти одбио, као неоснован, налазећи да је у конкретном случају заједно са становима бр. 1 и 2, одузето и земљиште које је у сразмери са површинама тих станова у односу на укупну површину објекта на кат. парц бр. ... КО Београд 6, применом прописа о експропријацији који су се примењивали после 15.02.1968. године и да је за наведене непокретности одређена накнада у новцу и то на основу прописа који није предвиђен чланом 2. Закона за враћање одузете имовине и обештећењу, па је у смислу члана 2. и члана 6. став 3. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, захтев одбио и одлучио као у диспозитиву ожалбеног решења. У поступку по жалби тужени орган је оценио да је без утицаја на другачије решење ове управне ствари навод жалбе да се у конкретном случају има применити Закон о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта, чијим доношењем је предметна парцела постала друштвена својина, односно чијим доношењем је фактички одузета, а на којој је остало само право коришћења бившем власнику, с обзиром да је предметна парцела након национализације и даље остала у

поседу ранијег власника са правом коришења, све до доношења решења о експропријацији 1976. године, па како земљиште које служи редовној употреби зграде прати судбину непокретности која се налази на њему и чињенице да је имовина која се потражује одузета на основу прописа који су се примењивали након 15. фебруара 1968. године, то је по оцени туженог правилан закључак првостепеног органа да нису испуњени услови за враћање одузете имовине, односно обештећење. На основу изнетог тужени је одбио жалбу, па је применом одредбе чл. 230. став 1. Закона о општем управном поступку (“Службени лист СРЈ”, бр. 33/97 и 31/01 и “Службени гласник РС”, бр. 30/10), одлучио као у диспозитиву оспореног решења.

Одредбом члана 6. став 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, 108/13, 142/14 и 88/15-одлука УС), прописано је да бивши власник има право на враћање имовине, односно обештећење, у складу са овим законом за имовину одузету на основу прописа о експропријацији који су се примењивали до 15. фебруара 1968. године, ако бившем власнику на име накнаде за експроприсану имовину није уступљена друга непокретност у својину, станарско право или други облик најшире правне власти. Према ставу 3. истог члана закона бивши власник нема право на враћање имовине, односно обештећење, у складу са овим законом за имовину одузету на основу прописа о експропријацији који су се примењивали после 15. фебруара 1968. године, за коју је одређена накнада у новцу или другим стварима или правима.

Одредбама Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта (“Службени лист ФНРЈ”, бр. 52/58, 3/59, 24/59, 24/61 и “Службени лист СФРЈ”, бр. 32/68), који је Савезна народна скупштина усвојила 28.12.1958. године, прописано је: да зграде, делови зграда и делови зграда и грађевинска земљишта, који су национализовани овим законом, постају друштвена својина даном ступања на снагу овог закона и да се решењем надлежног органа донетим у поступку одређеном овим законом и прописима донетим на основу њега, утврђује који су објекти национализовани овим законом (члан 8. ст. 1. и 2.); да се сматрају грађевинским земљиштем и национализују се сва изграђена и неизграђена земљишта, која се налазе у ужим грађевинским реонима градова и насеља градског карактера (члан 34. став 1.); да ако се зграда која је национализована налази ван ужег грађевинског реона, заједно са том зградом национализује се грађевинска парцела на којој је зграда подигнута (члан 36. став 1.); да се у случају из претходног става национализује само земљиште које покрива зграда и земљиште које служи за редовну употребу те зграде (грађевинско изграђено земљиште), а остали део земљишта издваја се у посебну парцелу и остаје у својини сопственика (члан 36. став 2.); да ако се на национализованој грађевинској парцели налази зграда која није национализована, сопственик те зграде има право бесплатно коришћење земљишта које покрива зграда и земљишта које служи за редовну употребу те зграде, све док на том земљишту постоји зграда (члан 37.); да грађевинско неизграђено земљиште које је национализовано остаје у поседу ранијег сопственика све док га он на основу решења Општинског народног одбора не преда у посед општини или другом лицу, ради изградње зграде или другог објекта или ради извођења других радова (члан 38. став 1.); да се за национализовано грађевинско неизграђено земљиште ранијем сопственику даје накнада која се одређује по тарифи по којој се одређује накнада за експроприсано грађевинско земљиште (члан 46. став 1.); да се накнада по претходном ставу исплаћује за време од 50 година, у једнаким годишњим

оброцима, почев од првог дана по истеку месеца у коме је ранији сопственик предао земљиште у посед општини или другом кориснику (члан 46. став 2.); да се поступак за одређивање накнаде ранијем сопственику за национализовану непокретност покреће после правоснажности решења Комисије за национализацију о утврђењу предмета национализације (члан 59.).

По оцени Управног суда, основано се наводима тужбе указује на незаконитост оспореног решења, будући да из стања у списима не произлази правилност закључка туженог и првостепеног органа да су исплатом накнаде за два експроприсана стана бивши власници у потпуности обештећени за одузету имовину и то, како за експроприсане станове, тако и за национализовано земљиште. Наиме, у конкретном случају национализована је читава парцела на којој се налазила зграда која је касније експроприсана, а не само део земљишта које је под зградом и које служи за редовну употребу те зграде. Наведена ситуација се мора разликовати од ситуације у којој се национализовала зграда – а заједно са њом и грађевинска парцела на којој је зграда подигнута, али само у делу земљишта које је под зградом и које служи за редовну употребу те зграде, док се остали део земљишта издвајао у посебну парцелу и остајао у својини сопственика. С обзиром да је бившем власнику припадала накнада за грађевинско земљиште одузето применом Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта, независно од накнаде за експроприсани објекат који се налазио на тој парцели, то се, по оцени суда, не може прихватити као правилан закључак управних органа да је бившем власнику на основу прописа о експропријацији који су се примењивали после 15.02.1968. године исплаћена и накнада за земљиште одузето применом Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта, будући да за то нема доказа у списима, нити из стања у списима произлази да је о накнади за предметно грађевинско земљиште одлучивано у поступку експропријације.

Код оваквог чињеничног и правног стања ствари, Управни суд налази да је у поступку који је претходио доношењу оспореног решења чињенично стање непотпуно утврђено, те да је тужени повредио правила поступка прописана цитираним одредбама чл.192. став 1. и 199. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ” бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС”, бр. 30/10), будући да разлози и правни прописи дати у образложењу оспореног решења не упућују на одлуку каква је дата у диспозитиву.

Следом изложеног, налазећи да је оспореним решењем повређен закон на штету тужиља, Управни суд је, применом одредби члана 40. став 2. и члана 42. став 1. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС", бр. 111/09) донео одлуку као у ставу I диспозитива пресуде. У поновном поступку тужени орган ће донети ново и на закону засновано решење, имајући у виду правно схватање и примедбе суда изнете у овој пресуди, којима је везан сагласно члану 69. став 2. Закона о управним споровима.

Одлуку о трошковима спора као у ставу II диспозитива пресуде суд је донео применом одредбе чл. 66. и 67. Закона о управним споровима, као и применом члана 153. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20), који се у управном спору сходно примењује на основу одредбе члана 74. Закона о управним споровима, па је тужиљама које су у управном спору заступане од стране пуномоћника из

реда адвоката досудио на име састава тужбе износ од укупно 24.750,00 динара (од чега је сагласно тарифном броју 43. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Службени гласник РС" бр. 121/12...37/21) на име састава тужбе за прву странку досуђен износ од 16.500,00 који износ је сагласно тарифном броју 46. исте Тарифе увећан за 50% за заступање друге странке и у конкретном случају увећање износи укупно 8.250,00 динара). Такође, тужилама су сагласно тарифном броју 44. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката досуђени трошкови за заступање на усменој јавној расправи од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од укупно 27.000,00 динара, (од чега је за заступање прве странке признат износ од 18.000,00 динара који је сагласно тарифном броју 46. исте Тарифе увећан за по 50% за заступање друге странке и у конкретном случају износи 9.000,00 динара). Суд није признао тужилама трошкове до траженог износа од 30.000,00 динара на име састава тужбе и до траженог износа од 31.500,00 динара на име приступа на одржаној расправи, јер нису опредељени према адвокатској тарифи. Суд такође није досудио тужилама тражени износ на име судске таксе, будући да те трошкове неће ни имати, јер се трошкови на име таксе за тужбу и уважавајућу одлуку не досуђују на основу одредбе чл. 38. ст. 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

Имајући у виду донету одлуку и исход овог спора, суд је одбио захтев заинтересованог лица Републике Србије за накнаду трошкова управног спора и одлучио као у ставу III диспозитива пресуде на основу чл. 67. и 74. Закона о управним споровима, а сходном применом чл. 151. и 153. Закона о парничном поступку.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ

Дана 02.02.2022. године, 15 У 1798/20

Записничар
Санда Грујић, с.р.

Председник већа – судија
Радојка Маринковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

МН